

1. sz. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat

„Terstyánszky Ödön honvéd ezredes, kétszeres olimpiai bajnok vívó életműve”

Szarvas Városi Értéktárba történő felvételéhez

Készítette: Máday Norbert és Gombár Zsolt
Szarvas

2019. június 25.

Two handwritten signatures in blue ink. The first signature is large and stylized, and the second is smaller and more legible. They are positioned below the text of the authors and the date.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó személy neve:

- Máday Norbert
- Gombár Zsolt

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Máday Norbert
Levelezési cím: 6000 Kecskemét, Barka u. 8.
Telefonszám: +36-20/208-1818
E-mail cím: m.tarnoktunde@gmail.com

Név: Gombár Zsolt
Levelezési cím: 5540 Szarvas, Nap utca 14.
Telefonszám: +36-30/214-3235
E-mail cím: gombarzsolt21@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Terstyánszky Ödön honvéd ezredes, kétszeres olimpiai bajnok vívó életműve

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	X sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Szarvas

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság
---------------------	-------------------------------------	---------------------------------	---

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Terstyánszky Ödön (Csákvár, 1890. március 6. - Budapest, 1929. június 21.) Kard- és törvívó honvéd ezredes, kétszeres olimpiai bajnok, olimpiai ezüst-, bronz-, illetve Európa-bajnoki ezüstérmes, tizenháromszoros magyar bajnok.

Észvívó, "Precíz Ödön" – sokan így ismerték vitéz Terstyánszky Ödönt, aki az amszterdami olimpia kardvívó bajnoka volt egyéniben és csapatban, illetve megannyi neves magyar és nemzetközi verseny győztese.

Édesapja, nádasi Terstyánszky Károly (1857–1923), gyógyszerész-tulajdonos volt, akinek többek között Szarvas városában is volt patikája, így városunk egykori Főgyógyszertárának épületében testvéreivel egymást csépelve gyakorolják a gimnáziumi vívókörből elesett mozdulatokat. Innen indul el közös útja a vívással, amely aztán az amszterdami olimpián teljeseedik ki.

Az ifjú Terstyánszkyra átéli a poklok poklát, az első világháború orosz frontján. Jellemző rá, hogy az akkor ismert legkegyetlenebb háború közepén is azt a lelkületet adta át egysége katonáinak, hogy a fegyvert az ellenséges katonák elkergetésének nélkülözhetetlen velejárójának tekintsék, ne pedig a gyilkolás, pusztítás eszközének.

Egy 1915-ös hajnalon egyedül Terstyánszky egysége állta ki, amikor az oroszok mindössze három óra alatt nyolcszor rohamozták meg vonalaikat. 400 orosz halottal és fogollyal szemben Terstyánszky századának vesztesége mindössze 1 halott, 6 sebesült, 14 eltűnt. Ezért a tettéért kapta meg soron kívül a századosi rangot, valamint a hadidíszítményes harmadosztályú Vaskorona rendet. A háború alatt kétszer megsebesült – egyszer jobb karján, majd a tüdején. Orosz fogságba esett, ahol megtanul oroszul, németül, franciául. Itthon már holtnak nyilvánították. A fogságból végül jeges marhavagonokban való hosszú hónapokig tartó zötykölődés árán megszökött és hazajött.

A háború után, 1922-ben, 32 évesen mesterének, Borsody Lászlónak köszönhetően megtanult jobb kezesként bal kézzel vívni, löni és írni. Vívókarrierje a Magyar Atlétikai Club (MAC) színeiben folytatódott, Borsody mellett. Vívótársai szerény, hatalmas önfegyellemmel rendelkező, végtelenül sportszerű emberként írták le, aki mindig azonnal bemondata a vitatott találatokat is.

Pallérozott elméjét jól mutatja, hogy – a '20-as években még igen szokatlan módon – minden egyes ellenfeléből külön készült. Minden versenytapasztalatát egy füzetbe írta, majd azokat kielemezte, és leendő ellenfelére szabott támadásokat és védőstratégiát gyakorolt. Vívóstílusát a Borsody-rendszerre jellemző sallangmentes, legegyszerűbb mozdulatokból álló, rendkívül célratörő támadások jellemzik.

1928-ban Amszterdamban aztán legendává vált, bár a kardvívás csapatdöntőjében influenzával küzdve 4 párbajából 3-at elvesztett. A döntő izgalmasságát mutatja, hogy az utolsó párbaj előtt még a hihetetlen önuralmáról híres Terstyánszky is kénytelen volt kimenni a folyosóra. Végül az utolsó találkozóban Petschauer Attila legyőzte Anselmi-t, és a kardcsapat olimpiai bajnok lett. Másnap ugyanezt a Petschauert – aki addig az összes asszóját megnyerte – veri meg Tersztyánszky, így elnyerve az egyéni olimpiai címet is.

Az olimpia utáni ősszel találkozott Lord Rothmere-rel, aki nyugaton egyedülként emelte fel szavát a trianoni szerződés ellen. Terstyánszky nekiadományozta azt a kardját, amellyel Amszterdamban vívott.

1929 nyarán egy hadgyakorlatból hazafelé tartva súlyos motorbalesetet szenvedett a Solymáron, a Tersztyánszky József utcában. 8 napos küzdelme alatt a kórházban soha egy jajszó nem hagyta el a száját, míg végül 1929. június 21-én reggel végleg az égi pástokra költözött.

Egykori riválisai, az olasz vívók emlékére vándorkupát alapítanak, és a párizsi olimpiai bajnoki címükért kapott kardjukat Budapestre küldték, hogy azt helyezték el Terstyánszky Ödön sírján.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Terstyánszky Ödön honvéd ezredes, kétszeres olimpiai bajnok életműve kiemelkedő értéke a magyar vívásnak, és emellett akaratereje, kitartása, önfegyelme, magyar szíve, sportszerűsége, szerénysége példaértékű lehet a felnövekvő generációk számára.

Mindemellett Terstyánszky Ödön életműve fontos részét képezi Szarvas sporttörténetének is, hiszen későbbi olimpiai bajnokunk itt ismerkedett meg a vívással, és az itt eltöltött évei minden bizonnyal meghatározták a későbbi pályafutását.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

- ▲ Máday Norbert: Borsody László, A géniusz árvái c. könyve (220-231. o.) és egyéb vívástörténeti könyvek
- ▲ Magyar Szablyavívó Iskola Facebook oldala
- ▲ www.magyar szablya.hu

8. *A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:*

▲ www.magyarszablya.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Máday Norbert: Borsody László, A géniusz árvái c. könyvének Terstyánszky Ödön honvéd ezredesről szóló fejezete (220-231. o.)
2. Pézsa Tibor olimpiai és világbajnok vívó ajánlása
3. Hozzájáruló nyilatkozat a személyes adatok kezeléséhez

TERSTYÁNSZKY ÖDÖN EZREDES (CSÁKVÁR, 1890. MÁRCIUS 6. – BUDAPEST, 1929. JÚNIUS 21.)

„Mesterével Borsody Lászlóval fáradhatatlanul gyakorolja a vívás minden elképzelhető változatát.”

Kard- és törvívó, honvéd ezredes; kétszeres olimpiai bajnok, olimpiai ezüst-, bronz-, illetve Európa-bajnoki ezüstérmes, tizenháromszoros magyar bajnok.

Az I. világháborúban többször megsebesült, majd fogságba került, ahonnan több alkalommal is megpróbált megszökni. Egy szökése során a jobb keze súlyosan megsérült, ezt követően Borsodyval újra kezdi a vívást immár bal kézzel. Katonatisztként a Magyar AC vívója volt. 1924-ben kardban ezüst- (tusaránnyal), törben bronzérmes nyert csapatban az olimpián.

1925-ben hatodik volt az Európa-bajnokságon. Az 1928. évi nyári olimpiai játékokon kardvívásban egyéni olimpiai bajnoki címet szerzett és tagja volt a Garay János, Glykais Gyula, Gombos Sándor, Petschauer Attila, Rády József, Terstyánszky Ödön összeállítású, bajnoki címet nyert magyar kardcsapatnak is. Ezt követően bejelentette visszavonulását. 1929-ben súlyos motorbalesetet szenvedett Solymáron. Sérüléseibe néhány napon belül a kórházban belehalt.

(...) Párizs félsikere nem vette el kedvét, sőt félelmetes magyar daccal ezután minden szabadidejét még inkább kedvenc sportjának, a vívásnak szentelte és így hosszú évek óta *Terstyánszky* ténykedéseiben mindig ugyanaz a kép jelentkezik. Alig köszönt be a szezont jelző ősz, Terstyánszkyt már a vívóteremben látjuk, ahol kiváló mesterével, *Borsody* Lászlóval fáradhatatlanul gyakorolja a vívás minden elképzelhető változatait, a legelemibbet úgy, mint a leghonyolultabbat. Teszi ezt napokon, hónapokon és hosszú éveken keresztül a vasakarat fanatizmusával s a testet, lelket kimerítő napi

munka után a refrén mégis mindig ugyanaz – *Ters-tyánszky* nincs megelégedve önmagával, mert a minden hívságra, kényelemre és fegyelmezetlenségre hajlamos testet nem tudta az irányításra hivatott léleknek feltétlenül alávetni. Fáradtan távozik a vívóteremből, de lélekben ottmarad, mert gondolatban újra kezdi átélni nagyszerű mestere minden elejtett kifogását, hogy elemeire bontva a gyakorlatokat, másnap mestere intencióinak megfelelően minden felesleges mozdulattól mentesen, a tökélyig leegyszerűsítve mutassa be az egyes akciókat. (...)

Pesti Hírlap, 1928. szeptember 13.

Emlékünnepe Terstyánszky örvénél halála évfordulóján, középtűt Piller, bal oldalt civilben virágcsokorral Borsody

Nem indul többé...

Írta: Bús Fekete László

Forrón süt a nap az amsterdami üvegtetőre. A Schermgebouw egyik linoleumplansát körülveszi a tömeg, amely pár perc múlva tudni fogja, hogy ki a világ első kardvívója?

Hogy magyar, az már nem vitás. A karddöntő utolsó asszója következik. Terstyánszky Ödön és Petschauer Attila kerültek holtversenyben első helyre az izgalmas küzdelem eredményeképpen és most a zsűri és a közönség felfokozott kíváncsisággal várja a mindent jelentő asszót.

Anselmi karcsú feketeségében, elmaradhatatlan olaszos mosolyával, egy nádbottal a kezében áll a zsűrielnök helyén. Tőle jobbra két úr: Orestes Puliti, az olasz bajnok, fasiszta ingben, félrecsapott sapkával, remek fogsorát mutogatva és a holland de Yong kapitány – (azóta őrnagy lett) – arcába csapzott, verejtékes hajával, amely fekete csomóival flamand mesterek portréira emlékeztet. És balra is két úr: Ducret, a francia bajnok, még vívódresszben, kis fekete bajuszos madárfejjével a karcsú test fölött, egyenes ellenfigurájaképpen a holland bajnok kissé merészebben méretezett alakjának. És mellette még egy úr, hiába töröm a fejem, nem emlékszem, hogy kicsoda, szóval együtt az ötös zsűri, amelyet az utolsó asszó után azonnal összeállított Van Rossem, a hollandus vezető, a jegyzők kis asztala előtt.

A közönség tömött ellipsziszben veszi körül a plansot. A rend felbomlott, ember ember hátán, aki nem kapott elől helyet, az felmászott a padokra és a bal kanyardóban ott áll Rakovszky Ivánnal az élén a Magyar Vívószövetség. Gerde idegesen simogatja szőke bajuszát, Rakovszky nyugalmat erőltetve süllyeszti kezét a kabátja zsebébe, Palotay-Kovács hibátlan frizurája fényesen ragyog a ferdén beeső napban és mögöttük Dany Baba mosolygó arca tűnik fel egy feketeképpű olasz katona oldalán.

Csak a két vívó hiányzik még a plansról.

Petschauer a büfé kis korridorján sétál egyedül, halálpadtan, egyik kezében a kard, a másikban a maszk, és amikor az első sorból odaszól neki hangosan Schenker ezredes:

– Petschauer!

ő így válaszol:

– Még az alezredes úr nem jött ki.

És ebben a pillanatban a túlsó oldalon feltűnik Terstyánszky vívódresszes alakja.

Az öltözőből érkezik, ahol az utolsó asszó előtt megtörölte verejtékes homlokát. Lassan jön, mosoly nélkül, kis szőke bajusza energikus vonallal osztja két részre az arcát és a fején a sokszor mosott, puha ellenzőjű fehér evezőssapka, amelyet olyan szívesen viselt a versenyek alatt. A maszkot jobbkezeiben, a kardot a balkezeiben tartja. Abban a balkézben, mely a világ minden kardfor-

gatójával szemben diadalmasan szorította a markolatot. A bal könyökén kis fekete könyökvédő, a térdén alul legombolt nadrágban puha, fehér harisnya és legvégül egy fekete, krómtalpú félcipő szorosan befűzve a boka alatt.

Ahogy lép, lassan, óvatosan emelve a kissé befelé hajló karcsú lábakat, a tigrisére emlékeztet a járása. A puha, ruganyos, szinte zajtalan nekiindulásra, amely után a rettentő ugrás következik. Az első pillanatban középtermetű, jelentéktelen férfi, de ha jól megnézed: egy remekül kiegyensúlyozott, karcsú, izmos, ruganyos figura, amelyen nincs egy gramm fölösleges súly.

Körülnéz a teremben. Kicsit megcsóválja a fejét. Ezt már ismerjük mindannyian, akik évek óta figyeljük a vívóterem szőnyegein. Ez a hangtalan fejcsóválás azt jelenti, hogy valami nem tetszik neki. Talán a közönségre haragszik, amely felhevülten és kíváncsi közelségével a nagy versenyen nemcsak tiszta sportot, hanem – bocsánat a szóért – „cirkuszt” is keres.

A felesége nincs a teremben. Megkérte, hogy a nagy nap délelőttjén ránduljon ki egy társasággal Hágába. Azok közé a férfiak közé tartozott, akik életük döntő pillanataiban szeretnek egyedül lenni. Egyedül a saját magukba vetett hittel, erővel és tehetséggel.

Amikor odaér a fel és alá szaladgáló Petschauerhez, mosolyra szalad a szája, és egy karmozdulattal a plans felé int és ránéz Petschauerre, nyugodtan, egy arcrándulás nélkül, palástolva a belsejében kavargó felindulását. Pedig nagy pillanat következik. A perc, amelyre négy esztendeje hallatlan energiával, munkával, önuralommal és tréninggel készült.

Négy esztendeje minden délután, amikor Borsodi mesterrel felállott a pesti vívóteremben, erre az amsterdami délutánra gondolt. De ez az izgalom nem látszik rajta. Nem szól, csak mosolyogva újra a plans felé tessékeli a rája várakozó Petschauer, mint aki ezt mondja:

– Hát gyérünk és kezdjük el.

Petschauer hangosan felnevet, gamin jókedve most se hagyja el, széles jókedvvel ő is a plans felé int és előzékenyen, kis színészi pózzal így felel:

– Csak ön után, alezredes uram!

Terstyánszky ránéz, egy pillanat szünet, aztán lassan megindul a körülfogott plans felé. Ütközben megsuhogtatja a kardját, hogy jól szorul-e a kosárban a penge?

A nézők előrehajolnak a székeken. Civil ruhájában, kandúr bajuszával, csillogó gyerek szemével Berti Laci bácsi hajol legmélyebben előre a sorban, a nagy szakértő boldog mosolyával, amelyben benne van:

– Most elsőrangú élvezet következik!

Úgy néz a plans felé, ahogy például egy műértő a Rubens-képeket vizsgálja.

Terstyánszky felmegy a plans túlsó végére és szem-

befordul ellenfelével. Kicsit farkasszemet néznek, aztán felhangzik Anselmi éles vezényszava:

– En garde!

A két vívó tiszteleg, Terstyánszky kis mozdulatokkal, egyszerűen, Petschauer szélesen, dekoratívan, főhajtasokkal kísérve és a két pár láb lassú ereszkedéssel beül a vívóállásba.

És most minden ok nélkül németül folytatja Anselmi:

– Los!

Terstyánszky nem mozdul. Áll és vár... A sisakja mögül félelmetes nyugodtan villan fel a tekintete.

Petschauer szilaj nekirugaszkodással rászalad. Nem bír magával. Mint egy fiatal csikó, aki elszakította a pányvát. De már villan Terstyánszky kardja. Egy halatlan gyors mozdulattal kinyúlik és mielőtt Petschauer elérné, már koppan egy tempóforral a mandzsettán az elővágás.

– Tus Petschaeur! – hirdetik a teremben, a tömeg nagy hullámmással még közelebb nyomul és folyik tovább a küzdelem.

Terstyánszky csak áll szilárdan a helyén. Újra Petschauer támad. De Terstyánszky remekül választott vívótaktikájával nem bír. Hétszer szalad rá fergeteges flessel. És a hét támadás közül kétszer el is éri védhetetlenül, de ötször Terstyánszky a gyorsabb, az erősebb, a biztosabb, a jobb és egymásután ötször halálos pontossággal ül a feltartószúrás, recseg az elővágás, vagy koppan a remek védekezés után a parádroposzt.

Petschauer elvérzett az asszón, amelyre Terstyánszky négy éve készült és amelyet hallatlan tudással, erővel, tehetséggel és akarattal végigvívott.

– Öt kettő Terstyánszky javára! ... – már hirdetik is az eredményt és a közönség, mint a kinyúló zsákból a krumpli, hangos zuhanással bezúdul a plansra.

Elsőnek Petschauer kapja le a sisakját, átveszi a kardját a balkezébe és előrenyújtott jobbal felfut Terstyánszkyhoz:

– Gratulálok, alezredes úr!

Terstyánszky bólint. Megköszöni.

Kezet fognak. De már ott van rajtuk a tömeg. A magyarok boldogságtól kicsattanó arccal. Elsőnek Schenker éri el Terstyánszkyt. Átöleli, hangos csókot nyom az arcára, majd izmos két kezével átnyalábolja és felemeli a levegőbe. Már tízen segítenek neki. Terstyánszky, a világbajnok, fent van az emberek feje fölött, két karját kitarja egy ölelő mozdulattal és az eddig fehér arca már piros, mint a tűz és felragyog a szemében az öröm boldogságos nevetése.

És másnap húzzák a Stadion középső árbocára a nemzeti lobogót. *A győztest megillető magasságban a magyar zászló három színével játszik a tengerről érkező sós, hollandi szél és a megafon recsegő hangon hirdeti a világnak:*

– Premier Terstyánszky ... Hongrie!

És a zenekar rázendít a Himnusz áhítatos akkordjaira.

Fent, a zöld hirdetőtáblán, feszes vigyázban áll a zászlókat kezelő hollandi tengerész.

Lent, a tribünön, a magyarok boldog szigetében, feszes vigyázban áll, sűrű ruhájában is katonás merevséggel Terstyánszky Ödön alezredes, a kardvívás olimpiai bajnoka.

Nem indul többé...

Sporthirlap, 1929. június 22.

Terstyánszky Ödön military I. díj, 1927

Az országos lovasmérkőzés.

*Gyönyörű eredmények,
nagy és előkelő közönség.*

A húsz kilométer hosszú terepnek kiindulási pontja a megyeri csárda volt. Gázlók, árkok, kőfalak, korlátok, sövények, mászatók tették a terepet igen változatossá s nehezzé. Indultak tizenkilencen. A lovasok közül a terepen kimutatott kitűnő teljesítményükért különösen ki kell emelnünk a két lóval is indult vitéz *Kalándy Imrét*, aki „Bajor” nevű lovával hibapont nélkül végzett, továbbá vitéz *Terstyánszky Ödönt* és vitéz *Szinay Bélát* pompás lovaglásukért. Általában az összes résztvevők teljesítménye feltűnést keltett úgy, hogy *Jánky Kocsárd* honvédségi főparancsnok, aki a tereplovasglást végig-nézte, a legteljesebb elismerését fejezte ki.

Budapesti Hírlap, 1827. június 18.

vitéz Terstyánszky Ödön

*A MAC kardvívói 1924-ben
Dr. Gombos Sándor, Terstyánszky Ödön, Krencsey Géza, Rády József, középen Schlosser Gáspár vívómesterrel.*

A MAC kardvívó bajnokesapata 1923-ban

*A MAC bajnokesapata 1924-ben
Rády József, Dr. Tóth Péter, Terstyánszky Ödön, Filotás Ferenc*

A magyar kard a legelső! – Miért?

*Vitéz Terstyánszky Ödön olimpiai bajnok
posztumusz cikke a magyar kardvívás elsőségéről*

Ezt a cikket vitéz Terstyánszky Ödön tavaly karácsonykor írta – egy külföldi lap számára. A cikk nem jelent meg, mert nagy bajnokunk elsősorban katona volt, nevét nem akarta aláírni parancsnoksága engedélye nélkül és ilyen engedélyt nem akart kérni. A Sors rendelkezése elszólította közülünk a nagyszerű katonát, nagyszerű vívót, – cikke itt maradt. Kegyeletes emlékezéssel adjuk ki most, megírása után egy esztendővel.

Már sokat vitatkoztak azon, hogy az egyes sportágakban való sikeres szereplés mennyiben függ az egyes nemzetek nemzeti sajátosságaitól. Az olimpiai versenyek eredményei azt mutatják, hogy egyes nemzetek elsősége bizonyos sportágakban megismétlődik, vagy éppen állandósul.

Így van ez a vívásban is, amelynek három ága: a kard, a tőr és az épée, – ha végignézzük az eddig megtartott olimpiai versenyek eredményeit, bizonyos következetességet mutat.

A kardban kétségtelenül mi, magyarok mutathattuk fel eddig a legnagyobb sikereket. Törben a legtöbbször az olaszok, épéeben pedig a franciák felé intett az olimpiai babérág.

Voltak nekünk is sikereink más fegyvernemben is. Csak Berti László ezredesnek a stockholmi olimpi-

áson holtverseny után törvívásban elért III. helyét és ugyancsak törvívó csapatunknak a párizsi olimpiáson kivívott III. helyét említem, amikor Berti sok világhírű törvívót, csapatunk pedig többek közt a törvívásban mindig elsőrangú belgákat és argentinaiakat hagyta maga mögött. Ezek a sikerek azonban kivételek voltak, s nem ismétlődtek meg.

A kardvívásban azonban London óta úgy az egyéni, mint a csapatversenyt megnyertük minden olimpiáson, amelyen részt vettünk, s csak Párizsban sikerült egyszer az olaszoknak 8:8-as döntetlen mérkőzés után, jobb tusaránnal legyőzniük a magyar kardcsapatot. Londonban, Stockholmban és most Amszterdamban is kettős győzelmet arattunk, az egyéni és a csapatot, és csak Párizsban nyertük egyedül az egyéni bajnokságot.

Ha kérdezik az okát ezeknek a sorozatos sikereknek, úgy azzal válaszolhatok:

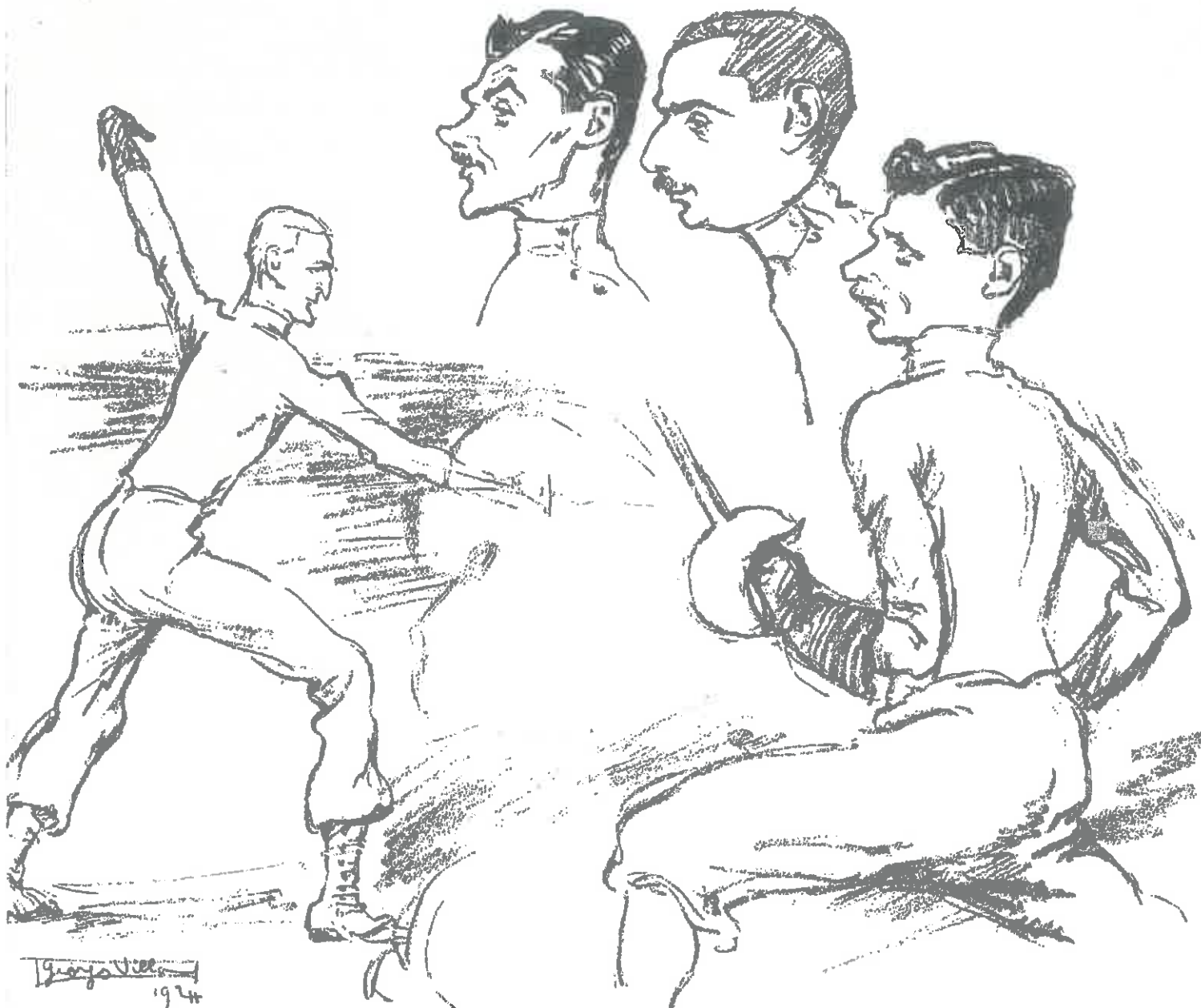
Nálunk, magyaroknál a kard ősi, nemzeti fegyver, amelynek a története sok-sok évszázadra nyúlik vissza. Míg a latin eredetű nemzeteknek szűrő fegyverük volt az ókorban és a középkorban is, addig mi magyarok mindig a kardot használtuk, amellyel vágni és elsősorban vágni lehetett.

Az olaszok, franciák régente is törrel, a németek a degennel intézték el párbajaikat, mi pedig karddal. Egyik középkori történetíró fel is jegyezi, hogy a XVI–XVII. században is a magyarok voltak a világ legjobb kardvívói, s érdekes, hogy utánunk a lengyeleket sorolta, akik éppen Amszterdamban kerültek hosszú szünet után a kardcsapatbajnokság harmadik helyére.

Azt hiszem tehát, hogy igaz az a tétel, hogy egyes nemzeteket a nemzeti hagyományok, a különös rátermettség s nem kis mértékben a nemzeti temperamentum is alkalmassá tesz bizonyos sportágakra,

Terstyánszky Ödön és Berti László

Lichteneckert József, Rády József, Széchy László és Terstyánszky Ödön

mint minket a kardvívásra. A kardvíváshoz élénk temperamentum, de amellet hidegvér és megfontoltság is kell; helye van az ötletességnek éppúgy, mint a ravasz számításnak. S mindenekfelett való a kardvívásban a lovagiasság. Ezek a sajátosságok tették Magyarországon kedvelté minden időben a kardvívást, mert egyeztek a nemzeti karakterrel.

Bizonyos, hogy ezek az erények megtalálhatók a más fegyvereket szerető nemzeteknél is, de *a kard egyesíti a tör és epée jó tulajdonságait. A kard szélesebb, nehezebb fegyver, karddal is lehet szúrni, de vágni is, szóval változatosabb, mint akár a tör, akár az epée, igaz, hogy sokkal nehezebb is azoknál. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy nálunk éppen a kard lett a nemzeti fegyver!*

Kétségtelen, hogy mai kardvívásunkon *érzik az olasz hatás, s kétségtelen, hogy az olasz temperamentumhoz is nagyon közel áll a kardvívás, de – bár régen rivalizálunk – bátran merem állítani, hogy az olaszok ma a kardban egy klasszissal gyengébbek,*

mint mi. Ennek ellent látszik ugyan mondani az amszterdami kardcsapat döntő, ahol csak nehezen 9:7 arányban győztük le őket, de az igazi erőkülönbséget az egyéni verseny mutatta meg, amelyben a három legjobb magyar és a három legjobb olasz vívó mérkőzött. A kilenc mérkőzésben 8:1 volt az arány a három magyar vívó javára. Mi körülbelül annyival vagyunk ma jobbak az olaszoknál a kardban, amennyivel ők jobbak nálunk a törben. Ez az olaszok igazi fegyvere, míg a franciáké, németeké az epée. Természetesen vannak kivételek is a szabály alól, például Casmir, de olyan tömeg, mint például nálunk, s olyan jó átlag nincs még az olaszoknál sem.

Kitűnő kardmesterek persze nagyot javíthatnak a helyzeten, de azért azt hiszem, hogy *az ifjúság hajlandóságát valamely sportág felé éppúgy csak évszázados tradíció és nemzeti sajátosságok és vérmérséklet hajlíthatják, mint ez nálunk a kardvívásban, az olaszoknál és franciáknál a törben és epéeben történt.*

Magyarország, 1929. december 25.

Katona lesz a világbajnok kisfia

*Látogatás a Vérmező utcai lakásban,
ahol minden Terstyánszky Ödön emlékét őrzi*

Vérmező út 11. III. em. 2. Az ajtón egyszerű névtáblán csak ennyi: Terstyánszky. A vadásztrófeákkal díszített előszobán át érdekes berendezésű szobába jutunk. A szükséges bútorokon kívül sok szép dolog van itt felhalmozva. A falakon ékes veretű kardok, aranykoszorúk, egy vitrin tele ezüst serlegekkel: a vívómérkőzések jutalmaival, egy szekrényben különböző érdemrendek. Berámázva a párizsi olimpiász oklevele, mellette az amszterdami olimpiász világbajnoki diplomája. Az ágy fölött egy gyermekember századosi portréja. Tényleg: 25 éves fiatalembert ábrázol.

Akkor készült ez a festmény, amikor 1915-ben I. Ferencz József távirati úton nevezte ki az orosz fronton harcoló Nádosai Terstyánszky Ödön hadnagyot századossá rendkívüli hőstettéért.

Akkor tűzték mellé a vaskorona-rendet. Általában Terstyánszky Ödön minden előléptetése egy-egy nagy eseményhez fűződik. Vitézségeért lett hadnagyból százados és századosból őrnagy, a vívás világbajnoksága szerezte meg az aranygallér második csillagát – és a halál a harmadik csillagot. Mert

csak a halála után érte el az ezredesi ki nevezésről szóló kormányzói dekrétum.

Külön dísze a szobának Rothermere lord ajándéka, egy hatszázéves toledói tör, családi ereklye, amit a lord akkor ajándékozott Terstyánszkyknak, amikor az átnyújtotta neki azt a kardot, amellyel a világbajnokságot megszerezte.

Még nem szemlélhettük végig a muzeális berendezésű szobát, amikor

talpig gyászba öltözött szép fiatalasszony lép be: Terstyánszky ezredes özvegye.

A vendég láttára szíves mosolyt erőltet magára, de arcán árnyékként ül a fájdalom.

– Nagyon régóta nem volt senki ebben a szobában – mondja –, minden úgy maradt itt, ahogy ő hagyta, amikor utoljára elment. Azt hiszem, profanizálnánk az emlékét, ha használatba vennénk szobáját.

Teljesen visszavonultan él szüleivel és gyermekeivel. Terstyánszky ezredes felesége szintén Terstyánszky lány, negyedik fokú unokatestvérek voltak, amikor tíz évvel ezelőtt házasságot kötöttek. Együtt laktak az asszony szüleivel, Terstyánszky László nyugalmazott miniszteri tanácsossal és feleségével.

– Sehova se járok, minden ember reá emlékeztet, ha a barátait, tisztársait látom, mindig őt keresem közöttük, és alig bírom ki azt a gondolatot, hogy ő már nincsen...

ifj. Terstyánszky Ödön

Terstyánszky Ödön kislányával Máriával
Az ajkak lefelé görbülnek, néma sirás rázza a mellét.

De nyomban nyugalomba merevedik, mert egy kislány nyit be a szobába: a lánya, a nyolcéves Mária.

– Vedd fel anyuka ezt a sálát, mert megfázol.

Ahogy jobban megnézem, feltűnik, mennyire hasonlít a kislány boldogult apjához.

– Egészen az apja, – mondja Terstyánszky, aki észreveszi a fürkésző tekintetet – különösen a szeme olyan, amilyen az övé volt, oly nagy a hasonlatosság, hogy most, amikor megfestik boldogult férjem arcképét,

a szeméhez Mária ül modellt.

Amikor a kislány kimegy a szobából, megint csak az özvegy életére terelődik a szó.

– Olyan jók hozzám az emberek, – mondja – bárholva megyek, akár csak egy kis üzletbe is, amikor bevásárolok és megmondom a nevet, hova küldjék az árut, az egyszerű emberek megilletődnek s különös gonddal kezelnek. És ez mind neki szól. Mindig könnyes szemekkel megyek ki az üzletekből...

– Különösen köszönetet szeretnék mondani a Vöröskereszt kórház orvosainak, Lehoczky-Semmelweis Kálmánnak és Sebessy Zoltán tanársegédnek, akik anynyi szeretettel és gonddal ápoltak,

amikor kisfiam született.

És most sor kerül

a kisbabára, az alig kéthónapos ifjú Terstyánszky Ödönre.

Pompás, pufókképű csöppség, valóságos vasgyúró. Körülbelül két héttel ezelőtt keresztelte meg a Csaba utcai városmajori plébániatemplomban Hász István tábori püspök.

– Meglátszik rajta, hogy egy világbajnok fia – mondja büszkén Terstyánszky. – Teljesen apja vonásait örökölte, csak a szeme barna.

Nagy terveket szőnek a gyermekocsi felett.

– Az apja kívánsága szerint

természetesen katona lesz.

Schenker ezredes már kijelentette, hogy ő akarja bevezetni a vívás tudományába. Remélem, hogy méltó kezbe fog kerülni az apja kardja, amit félretettünk számára, mert ezzel kell majd kiállania először a plansra.

Nem lehet meghatódottság nélkül hallgatni ezeket az álmodozó nagy szavakat.

Aztán elhalkul a hangja:

– A legszörnyűbb ebben, hogy ő ezt nem érthette meg. Pedig hogy várta a gyermek megszületését, mert mindig fiút akart. Ő, aki olyan jó volt, életének ezt a jutalmát nem érthette meg....

Magyarország, 1929. december 8.

Terstyánszky Ödön emléklakettje

Támogatói nyilatkozat

Alulírott Pézsa Tibor támogatom, hogy vitéz Terstyánszky Ödön ezredes, kétszeres olimpiai bajnok életműve bekerüljön Szarvas Város Önkormányzatának Értéktárába.

Terstyánszky Ödön Borsody László őrnagy tanítványaként az 1928-as olimpián az igazi magyar kardvívással állt a sportvilág tetejére.

Budapest, 2019. július 2.

Pézsa Tibor

olimpiai és világbajnok, mesteredző

HOZZÁJÁRULÁS SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSÉHEZ

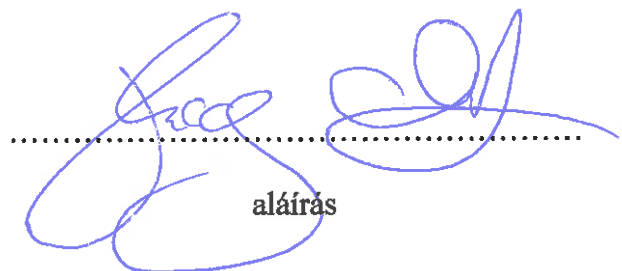
Alulírott Máday Norbert hozzájárulok, hogy Szarvas Város Polgármesteri Hivatala (a továbbiakban: Adatkezelő) az alábbi általam megadott személyes adataimat Szarvas Város Települési Értéktárában előterjesztőként/kapcsolattartóként kezelje és a Települési Értéktárát megjelenítő honlap nyilvános felületén megjelenítse.

- a) név: Máday Norbert
- b) telefon: +36-20/208-1818
- c) e-mail cím: m.tarnoktunde@gmail.com

Tudomásul veszem, hogy:*

1. Az adatkezelés jogalapja a hozzájárulásom, amelyet egyszerű írásbeli nyilatkozattal bármikor visszavonhatok.
2. Az adatkezelés célja a kapcsolat tartása, a közvélemény (lakosság) informálása.
3. Az Adatkezelő tájékoztatása alapján a hozzájárulásom megadni nem kötelező, de annak elmaradása esetén a kapcsolattartás megfelelő módon nem lehetséges, a Települési Értéktárral kapcsolatosan a közvélemény tájékoztatása nem lesz teljes körű.
4. A hozzájárulás visszavonása nem érinti a hozzájáruláson alapuló, a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét.
5. Az adatkezelés során az Adatkezelő automatizált döntéshozatalt, profilalkotást nem alkalmaz.
6. Az adatokat – más jogalap hiányában - hozzájárulásom visszavonásáig kezelik.

A fentieket elolvastam és megértettem.

.....
aláírás

HOZZÁJÁRULÁS SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSÉHEZ

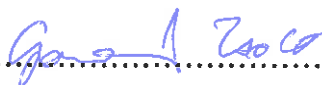
Alulírott Gombár Zsolt hozzájárulok, hogy Szarvas Város Polgármesteri Hivatala (a továbbiakban: Adatkezelő) az alábbi általam megadott személyes adataimat Szarvas Város Települési Értéktárában előterjesztőként/kapcsolattartóként kezelje és a Települési Értéktárat megjelenítő honlap nyilvános felületén megjelenítse.

- a) név: Gombár Zsolt
- b) telefon: +36-30/214-3235
- c) e-mail cím: gombarzsolt21@gmail.com

Tudomásul veszem, hogy:*

1. Az adatkezelés jogalapja a hozzájárulásom, amelyet egyszerű írásbeli nyilatkozattal bármikor visszavonhatok.
2. Az adatkezelés célja a kapcsolat tartása, a közvélemény (lakosság) informálása.
3. Az Adatkezelő tájékoztatása alapján a hozzájárulásom megadni nem kötelező, de annak elmaradása esetén a kapcsolattartás megfelelő módon nem lehetséges, a Települési Értéktárral kapcsolatosan a közvélemény tájékoztatása nem lesz teljes körű.
4. A hozzájárulás visszavonása nem érinti a hozzájáruláson alapuló, a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét.
5. Az adatkezelés során az Adatkezelő automatizált döntéshozatalt, profilalkotást nem alkalmaz.
6. Az adatokat – más jogalap hiányában - hozzájárulásom visszavonásáig kezelik.

A fentieket elolvastam és megértettem.

.....

aláírás